

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН БОРД
ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОИЗШЕСТВИЯ
ВЪВ ВЪЗДУШНИЯ, ВОДНИЯ И ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ ТРАНСПОРТ

ОДОБРЯВАМ:

(П)

Г-Н ХРИСТО ХРИСТОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС
НА НАЦИОНАЛНИЯ БОРД ЗА
РАЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОИЗШЕСТВИЯ ВЪВ
ВЪЗДУШНИЯ, ВОДНИЯ И ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ
ТРАНСПОРТ

**ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА
ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦАТА, ПОДАВАЩИ СИГНАЛИ ИЛИ ПУБЛИЧНО
ОПОВЕСТЯВАЩИ ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАРУШЕНИЯ, РЕДА ЗА
ПРИЕМАНЕ НА СИГНАЛИ И ПРОЦЕДИРАНЕ ПРИ НАРУШЕНИЯ В
НАЦИОНАЛНИЯ БОРД ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОИЗШЕСТВИЯ
ВЪВ ВЪЗДУШНИЯ, ВОДНИЯ И ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ ТРАНСПОРТ**

СОФИЯ, 2023 г.

ул. „Дякон Игнатий“ № 9, София 1000
Тел. 02/9409 864 , Факс: 02/9409 828

<https://www.mtitc.government.bg/en/category/24/air-maritime-and-railway-accidents-investigation-national-board-amrainb>

Настоящите Вътрешни правила за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, реда за приемане на сигнали и процедиране при нарушения в националния борд за разследване на Происшествия във въздушния, водния и железопътния транспорт (НБРПВВЖТ) имат за цел да гарантират, че подаването на сигнали за нарушения в Националния борд за разследване на Происшествия във въздушния, водния и железопътния транспорт и по-нататъшното процедиране по тях се извършва в съответствие с изискванията и по реда на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (обн. ДВ бр. 11 от 2023 г., посл. изм. И доп. ДВ бр.88 от 2023 г., по-долу за краткост ЗЗЛПСПОИН).

Правилата определят и вътрешния канал в НБРПВВЖТ за подаване на сигнали за нарушения и осигуряването на защита на лицата, подаващи сигнали.

Глава първа

ОБХВАТ. СИГНАЛИЗИРАЩО ЛИЦЕ. УСЛОВИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЩИТА. ПРЕЧКИ ЗА ОБРАЗУВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВО

Чл. 1. Вътрешните правила се прилагат по отношение на сигнали или публично оповестяване на информация за нарушения на българското законодателство или на посочените в приложението към закона актове на Европейския съюз в областта на безопасността на транспорта или нарушения на трудовото законодателство в НБРПВВЖТ.

Чл. 2. Защита по тези вътрешни правила се предоставя на сигнализиращо лице от момента на подаването на сигнала или публичното оповестяване на информация за нарушение по чл. 1.

Чл. 3. Сигнализиращо лице по смисъла на тези правила е физическо лице, което подава сигнал или публично оповестява информация за нарушение, станало му известно в качеството му на:

- служители, работещи в областта на транспорта;
- всяко физическо лице, на което са известни нарушения в областта на транспорта или в НБРПВВЖТ;
- служители в НБРПВВЖТ, независимо в какво качество са наети;
- външни експерти на НБРПВВЖТ, наети за дейности по разследване;
- лице, чието трудово или служебно правоотношение в НБРПВВЖТ предстои да започне в случай, в който информацията относно нарушенията е получена по време на процеса на подбор или други предоговорни отношения;
- служител на НБРПВВЖТ, когато информацията е получена в рамките на трудово или служебно правоотношение, което е прекратено към момента на подаване на сигнала или на публичното оповестяване
- платени или неплатени стажанти в НБРПВВЖТ;
- изпълнители, подизпълнители или доставчици на НБРПВВЖТ;
- подпомагачи, свързани лица и/или юридически лица и др.

Чл. 4. Защита по тези правила, освен на сигнализиращото лице, се предоставя и на:

- лица, които помагат на сигнализиращото лице в процеса на подаване на сигнал и чиято помощ следва да е поверителна;
- лица, които са свързани посредством работата или роднини на сигнализиращото лице и които могат да бъдат подложени на ответни действия поради сигнализирането;
- юридически лица, в които сигнализиращото лице притежава дялово участие, за които работи или с които е свързано по друг начин в работен контекст.

Чл. 5. Лице, подаващо сигнал за нарушения чрез вътрешен или външен канал по смисъла на тези правила, има право на защита, когато са изпълнени едновременно следните условия:

- е имало основателна причина да счита, че подадената информация за нарушението в сигнала е била вярна към момента на подаването ѝ и че тази информация попада в обхвата на чл. 3 от ЗЗЛПСПОИН;
- е подало сигнал за нарушение при условията и по реда на ЗЗЛПСПОИН.

Чл. 6. Лице, което публично оповестява информация за нарушение, има право на защита по ЗЗЛПСПОИН, когато е имало основателна причина да счита, че информацията за нарушението е била вярна към момента на оповестяването ѝ и че тази информация попада в обхвата на чл. 3 от ЗЗЛПСПОИН, и е изпълнено някое от следните условия:

- лицето е подало сигнал при условията и по реда на ЗЗЛПСПОИН, но по сигнала не са били предприети съответни действия в сроковете, предвидени по раздели I и II на глава втора на ЗЗЛПСПОИН;

- лицето има основания да смята, че нарушението може да представлява непосредствена или явна опасност за обществен интерес или е налице извънредна ситуация или риск от необратими вреди и/или в случай на външно подаване на сигнал съществува риск от ответни действия или има вероятност нарушението да не бъде ефективно разгледано поради опасност от укриване или унищожаване на доказателства, съмнение за наличие на тайно споразумение между компетентния орган и извършителя на нарушението, или за съучастие на органа в нарушението, както и поради други специфични конкретни обстоятелства по случая.

Чл. 7. Не се образува производство по анонимни сигнали или сигнали, отнасящи се до нарушения, извършени преди повече от две години.

Глава втора

ПОДАВАНЕ НА СИГНАЛ. ВЪТРЕШЕН КАНАЛ ЗА ПОДАВАНЕ НА СИГНАЛИ. ПРОЦЕДИРАНЕ ПО СИГНАЛИТЕ

Отговорен служител за разглеждане на сигнали

Чл. 8. В НБРПВВЖТ отговорен служител за разглеждане на сигнали е Иван Георгиев, гл. инспектор за разследване на произшествия.

Вътрешен канал в НБРПВВЖТ за разглеждане на сигнали

Чл. 9. Сигналът се подава до служителът по чл. 8 от настоящите правила по един от следните начини:

- **Писмено:** на електронен адрес igeorgiev@ntib.bg, в кутия, разположена в стая 1708 в сградата на Министерство на транспорта и съобщенията;

- **Устно:** на тел. 0884807947 или посредством лична среща с лицето по чл.8.

Чл. 10. Писмените сигнали се подават посредством попълнен формуляр по Приложение 1.

Чл. 11. Устният сигнал се документира чрез попълване на формуляр от служителя по чл. 8, който предлага на подаващия сигнала да го подпише при желание от негова страна

Чл. 12. Към сигнала могат да се приложат всякакъв вид източници на информация, подкрепящи изложените в него твърдения, и/или позоваване на документи, в т. ч. посочване на данни за лица, които биха могли да потвърдят съобщените данни или да предоставят допълнителна информация.

Чл. 13. Ако сигналът не отговаря на изискванията на ЗЗЛПСПОИН, служителът по чл. 8 изпраща съобщение на сигнализиращото лице за отстраняване на допуснатите нередовности в 7-дневен срок от получаване на сигнала. Ако нередовностите не бъдат отстранени в този срок, сигналът заедно с приложенията към него се връща на сигнализиращото лице.

Чл. 14. Всеки сигнал се проверява по отношение на неговата достоверност. Не се разглеждат сигнали, които не попадат в обхвата на ЗЗЛПСПОИН и съдържанието на които не дава основания да се приемат за правдоподобни. Сигнали, които съдържат очевидно неверни или заблуждаващи твърдения за факти, се връщат с указание към подателя за поправка на твърденията и за отговорността, която той носи за набеждаване.

Чл. 15. При достоверен сигнал, служителът по чл. 8 генерира на интернет сайта на Комисията за защита на личните данни УИН на сигнала и го документира в Регистъра на сигналите в НБРПВВЖТ – Приложение 2.

Чл. 16. Служителя по чл. 8, след изпълнението на процедурата по чл. 15, информира председателя на управителния съвет за подадения сигнал, като не разкрива самоличността на сигнализиращото лице.

Работа със сигналите. Вътрешна проверка

Чл. 17. Служителят по чл. 8, отговарящи за разглеждането на сигнали, е длъжен да:

- получава сигналите и потвърждава получаването им в срок от 7 дни след получаването;
- гарантира, че самоличността на сигнализиращото лице и на всяко друго лице, посочено в сигнала, ще бъде надлежно защитена и предприема нужните мерки за ограничаване на достъпа до сигнала на неоправомощени лица;
- поддържа връзка със сигнализиращото лице, като при необходимост изисква допълнителни сведения от него и от трети лица;
- предоставя обратна информация на подателя на сигнала за предприетите действия в срок не по-дълъг от три месеца след потвърждаването на получаването на сигнала, или ако не е било изпратено потвърждение на сигнализиращото лице, след изтичането на не повече от три месеца, считано от изтичане на срока от 7 дни след получаването на сигнала;
- предоставя на лицата, желаещи да подадат сигнал, ясна и лесно достъпна информация за процедурите за външно подаване на сигнали към компетентния централен орган, а когато е уместно - към институциите, органите, службите и агенциите на Европейския съюз;
- документира устни сигнали;
- поддържа регистър на подадените сигнали съгласно Приложение 2;
- изслушва лицето, срещу което е подаден сигналът, или приема писмените му обяснения и да събере и оцени посочените от него доказателства;
- предоставя на засегнатото лице всички събрани доказателства и да му предостави възможност да направи възражение по тях в 7-дневен срок, при спазване на защитата на сигнализиращото лице;
- предоставя възможност на засегнатото лице да представи и посочи нови доказателства, които да бъдат събрани в хода на проверката;
- в случай че изнесените в сигнала факти бъдат потвърдени:
 - а) организира предприемането на последващи действия във връзка със сигнала, като за целта може да изисква съдействието на други лица или звена в структурата на НБРПВВЖТ;
 - б) предлага на председателя на Управителния съвет на НБРПВВЖТ предприемане на конкретни мерки с цел преустановяване или предотвратяване на нарушението в случаите, когато такова е констатирано или има реална опасност за предстоящото му извършване;
 - в) насочва сигнализиращото лице към компетентните органи, когато се засягат неговите права;
 - г) препраща сигнала на Комисията за защита на личните данни при необходимост от предприемане на действия от негова страна, като за препращането сигнализиращото лице се уведомява предварително; в случай че сигналът е подаден срещу работодателя на сигнализиращото лице, служителят, отговарящ за разглеждането на сигнала, насочва лицето към едновременно сигнализиране на Комисията за защита на личните данни.

Чл. 18. Председателя на Управителния съвет на НБРПВВЖТ:

- въз основа на постъпилите сигнали и на предложенията на служителя, отговарящ за разглеждането на сигнала по чл. 8, предприема действия в рамките на своята компетентност за преустановяване на нарушението или за предотвратяването му, ако то не е започнало;
- приоритизира по критерии на важност и/или ред на постъпване разглеждането на постъпилите множество сигнали за по-тежки нарушения;
- прекратява проверката;

а) когато нарушението, за което е подаден сигналът, е маловажен случай и не налага предприемането на допълнителни последващи действия; приключването не засяга други задължения или приложими процедури във връзка с нарушението, за което е подаден сигнал, нито защитата по този закон по отношение на вътрешното или външното подаване на сигнали;

б) по повтарящ се сигнал, който не съдържа нова информация от съществено значение за нарушение, по отношение на което вече има приключила проверка, освен ако нови правни или фактически обстоятелства не дават основание за предприемането на последващи действия;

в) когато се установят данни за извършено престъпление; сигналът и материалите към него се изпращат незабавно на прокуратурата;

- изготвя индивидуален доклад, в който описва накратко информацията от сигнала, предприетите действия, окончателните резултати от проверката по сигнала, които заедно с мотивите съобщава на подалия сигнала служител и на засегнатото лице при спазване на задължението за тяхната защита.

Чл. 19. В случаите, когато проверката е прекратена, сигнализиращото лице може да подаде сигнал до Комисията за защита на личните данни.

Регистър на сигналите

Чл. 20. Председателят на Управителния съвет на НБРПВВЖТ създава със заповед и поддържа Регистър на сигналите за нарушения съгласно Приложение 2, който не е публичен. В заповедта се съдържа и реда за водене на регистъра.

Чл. 21. Информацията, вписана в регистъра по чл. 20, се съхранява по начин, който гарантира нейната поверителност и сигурност.

Чл. 22. Служителят по чл. 8, отговарящи за разглеждането на сигнали, е длъжен да подава регулярно необходимата статистическа информация към Комисията за защита на личните данни по установената от същата ред, включително при наличие на техническа възможност чрез установяване на пряка връзка между регистъра на задълженото лице и регистъра, воден от Комисията за защита на личните данни.

Глава трета

ПОВЕРИТЕЛНОСТ. ОБРАБОТВАНЕ НА ЛИЧНИ ДАННИ

Поверителност

Чл. 23. НБРПВВЖТ предприема съответни мерки за защита на информацията, свързана с подадените сигнали за нарушения, и за защита на самоличността на сигнализиращите лица, като осигурява достъп до информацията единствено на служителите, на които тези данни са необходими за изпълняване на служебните им задължения.

Чл. 24. Предаването на данни и позоваването на обстоятелства от НБРПВВЖТ не може да разкрива пряко или косвено самоличността на сигнализиращото лице, както и да създаде предположение за неговата самоличност.

Чл. 25. Членове 23 и 24 се прилагат и за защита на самоличността на засегнатите лица.

Чл. 26. Разкриването на самоличността или информацията по чл. 23 се допуска само при изрично писмено съгласие на сигнализиращото лице.

Чл. 27. Независимо от предвиденото в чл. 23 самоличността на сигнализиращото лице и всяка друга информация, от която може пряко или непряко да се узнае неговата самоличност, може да бъде разкрита само когато това е необходимо и пропорционално задължение, наложено от българското законодателство или от правото на Европейския съюз в контекста на разследвания от национални органи или на съдебни производства, включително с оглед на гарантиране правото на защита на засегнатото лице.

Чл. 28. В случаите по чл. 27, преди разкриването на самоличността или на информацията по чл. 23, НБРПВВЖТ уведомява сигнализиращото лице за необходимостта

от разкриването им. Уведомлението е писмено и се мотивира. Сигнализиращото лице не се уведомява, когато с това се застрашава разследването или съдебното производство.

Чл. 29. Служителите, които получават информация за нарушение, която включва търговски тайни, са длъжни да не използват или разкриват търговски тайни за целите, които надхвърлят необходимото за предприемане на последващи действия.

Обработване на лични данни

Чл. 30. Всяко обработване на лични данни, извършено по силата на тези правила, включително обмен или предаване на лични данни от компетентните органи, се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива (ЕС) 2016/680, Вътрешните правила на НБРПВЖТ за защита на личните данни, а когато в предаването участват институции, органи, служби или агенции на Европейския съюз - в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1725, както и със Закона за защита на личните данни.

Чл. 31. Не се събират лични данни, които явно не са от значение за разглеждане на конкретния сигнал, а ако бъдат случайно събрани, се заличават.

Глава четвърта

МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЩИТА НА СИГНАЛИЗИРАЩОТО ЛИЦЕ

Чл. 32. Забранява се всяка форма на ответни действия спрямо лицата, посочени в чл. 3 от настоящите правила, имащи характера на репресия и поставящи ги в неблагоприятно положение, както и заплахи или опити за такива действия, включително под формата на:

- временно отстраняване, уволнение или прилагане на друго основание за прекратяване на правоотношението, по което лице полага наемен труд;
- понижаване в длъжност или забавяне на повишение в длъжност;
- изменение на мястото или характера на работата, продължителността на работното време или намаляване на възнаграждението;
- отказ за осигуряване на обучение за поддържане и повишаване на професионалната квалификация на служителя;
- отрицателна оценка на работата, включително в препоръка за работа;
- прилагане на имуществена и/или дисциплинарна отговорност, включително налагане на дисциплинарни наказания;
- принуда, отхвърляне, заплашване за предприемане на ответни действия или действия, изразени физически, словесно или по друг начин, които имат за цел накарняване на достойнството на лицето и създаване на враждебна професионална среда;
- пряка или непряка дискриминация, неравностойно или неблагоприятно третиране;
- отнемане на възможност за преминаване от срочен трудов договор на трудов договор за неопределено време, когато служителят е имал законно право да му бъде предложена постоянна работа;
- предсрочно прекратяване на срочен трудов договор или отказ за повторно сключване, когато такова е допустимо по закон;
- вреди, включително за репутацията на лицето, по-специално в социалните мрежи, или финансови загуби, включително загуба на бизнес и загуба на доход;
- включване в списък, изготвен въз основа на официално или неофициално споразумение, което може да доведе до това лицето да не може да постъпи на работа или да не може да достави стока или услуга транспортния сектор или отрасъл (черен списък);
- предсрочно прекратяване или разваляне на договор за доставка на стоки или услуги, когато лицето е доставчик;
- прекратяване на лиценз или разрешение;
- насочване на лицето към извършване на медицински преглед.

Чл. 33. Вреди, причинени на сигнализиращото лице във връзка с подадения от него сигнал или публично оповестената информация, се считат за причинени умишлено до доказване на противното.

Чл. 34. Служителят по чл. 8 извършва най-малко веднъж на три години преглед на настоящите правила за вътрешно подаване на сигнали и за последващи действия по тях, извършва анализ на практиката по прилагането на този закон и при необходимост актуализира правилата. Прегледът се документира задължително с доклад до председателя на Управителния съвет на НБРПВВЖТ.

Глава пета

ПРОЦЕДУРА ЗА ПРИЕМАНЕ, РЕГИСТРИРАНЕ И РАЗГЛЕЖДАНЕ НА СИГНАЛИ, ПОСТЪПИЛИ В НАЦИОНАЛНИЯ БОРД ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОИЗШЕСТВИЯ ВЪВ ВЪЗДУШНИЯ, ВОДНИЯ И ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ ТРАНСПОРТ ПО ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦАТА, ПОДАВАЩИ СИГНАЛИ ИЛИ ПУБЛИЧНО ОПОВЕСТЯВАЩИ ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАРУШЕНИЯ

Чл. 35. Служителят по чл. 8 в дейността си по приемане, регистриране и разглеждането на сигналите в НБРПВВЖТ се ръководи от ЗЗЛПСПОИН, Наредба № 1 от 27 юли 2023 г. за воденето на регистъра на сигналите по чл. 18 от Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения и за препращане на вътрешни сигнали към Комисията за защита на личните данни, Методическите указания, издадени от Комисията за защита на личните данни и Процедурата за приемане, регистриране и разглеждане на сигнали, постъпили в националния борд за разследване на произшествия във въздушния, водния и железопътния транспорт по закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (Приложение 3).